

Zimbabwe

Plan on työskennellyt Zimbabwessa vuodesta 1986 ja toimii kahdeksalla ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 44 000 kummilasta.

Zimbabwen talous osoitti elpymisen merkkejä ensimmäistä kertaa vuosiin. Presidentti Robert Mugaben ja pääministeri Morgan Tsvangirain hallitus luopui hintasäännöstelystä ja Zimbabwen omasta valuutasta, mikä tainnutti hyperinflaation. Kansainvälinen valuuttarahasto ennakoikin maan talouskasvuksi 4,5 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2011.

Lupaavista uutisista huolimatta valtaosa 12,5 miljoonasta zimbabwelaisesta jatkoi elämäänsä äärimmäisessä köyhyydessä. Kuukausittain tuhannet zimbabwelaiset lähtivät toimeentulon perässä Etelä-Afrikkaan, jossa he saivat usein kokea väkivaltaista muukalaisvihaa. Samaan aikaan aivovuoto vaikeutti entisestään Zimbabwen terveydenhuollon ja koululaitoksen toimintaa.

Viime vuonna maata koetteli myös kaikkien aikojen pahin koleraepidemia. Lisäksi opettajat lakkoilivat, mikä esti lasten koulunkäynnin.

Noin 44 prosenttia zimbabwelaisista on alle 14-vuotiaita lapsia. Viime vuonna Plan jatkoi työtään maan lasten oikeuksien toteuttamiseksi. Plan panosti muiden muassa aliravitsemuksen hoitoon ja malarian ehkäisyyn.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus.

Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvattusta.

Miksi Plan toimii Zimbabwea?

1. Lapsilla on oikeus elämään - joka kuudes alle viisivuotias lapsi kärsii aliravitsemuksesta.
2. Lapsilla on oikeus terveyteen - tuhannet lapset kuolevat hiv/aidsin heikentäminä, ja kymmenet tuhannet lapset tarvitsevat aids-lääkitystä.
3. Lapsilla on oikeus koulutukseen - opetuksen laatu on keho, ja vain joka neljäs oppilas läpäisee ala- ja yläkoulujen kansallisen päättökokeen.
4. Lapsilla on oikeus mielipiteisiin - nyt joka neljänneltä lapselta puuttuu syntymätodistus.

Planin työn painopisteet Zimbabwea

- Parantaa lasten ja heidän äitiensä terveyttä tukemalla neurologisten toimintaa.
- Vahvistaa nuorten tietoisuutta seksuaali- ja lisääntymisterveydestä.
- Parantaa tietoisuutta puhtaan veden, sanitaation ja hygienian tärkeydestä.
- Vahvistaa esi- ja perusopetuksen laatua rakentamalla kouluja ja kehittämällä opettajien ammattitaitoa.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

- Vähentää lasten ja nuorten kaltoinkohtelua kotona ja kouluissa.
- Edistää lasten syntymärekisteröintiä.
- Vahvistaa perheiden ruokaturvaa monipuolistamalla maataloutta ja toimeentulomahdollisuuksia.
- Vahvistaa lasten osallistumismahdollisuuksia.

Planin työn tavoitteena on, että yhteisön jäsenet etsivät itse ratkaisunsa ja päättävät toteutettavien hankkeiden tärkeysjärjestyksen, sillä he ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita.

Planin työ 2010

Yhteensä 1 607 terveydenhoidon ammattilaista ja vapaaehtoista perehtyi Zimbabwea malarian ehkäisyyn ja hoitoon. Ompeluseurat valmistivat 10 500 moskiittoverkkoa, ja lähes 134 000 kotia ruiskutettiin tuholaismyrkyllä. Myös koulujen terveysklubit kampanjoivat malarian kitkemiseksi. Kuivuudesta kärsivillä alueilla 157 682 ihmistä sai ruoka-apua.

Joka seitsemäs zimbabwelaisaikuinen on hiv-positiivinen. Viime vuonna 15 000 uutta lasta todettiin hiv-positiiviksi. Plan tuki hiv-positiivisten testausta, lääkitystä ja kotihoitoa, rahoitti lasten koulunkäyntiä sekä auttoi lapsia valmistautumaan vanhempiensa kuolemaan laatimalla perheen yhteisiä muistikirjoja. Lapset ja nuoret valistivat hiv/aidsista teatterin, musiikin ja urheilun keinoin.

Neljäsosa Zimbabwen opettajan viroista on täyttämättä, viisitoista oppilasta käyttää yhteistä koulukirjaa, ja tuhannesta koulusta puuttuvat pulpetit. Lasten koulunkäyntiä haittaa myös köyhyys, joka pakottaa keskittymään opiskelun sijasta ruoanhankintaan.

Viime vuonna Plan panosti esi- ja peruskoulujen rakentamiseen ja varustamiseen sekä köyhimpien oppilaiden tukemiseen. Plan auttoi oppilaita myös valmistautumaan ala- ja yläkoulujen päättökokeisiin. Lisäksi se käynnisti kampanjansa väkivallattoman kouluopetuksen puolesta.

Plan paransi perheiden ruokaturvaa kouluttamalla maanvil-

jelijöitä ja karjankasvattajia. Lisäksi kaksi tuhatta perhettä sai vuohia ja siipikarjaa, joiden jälkeläisiä he vuorostaan antoivat yhteisöjensä muille jäsenille. Myös mikroluottoyhdistysten 2 217 jäsentä kohensivat elintasoaan ja kykenivät lähettämään lapsensa kouluun.

Plan lobbasi lasten oikeuksia eri viranomaistasoilla. Samalla se edisti lastensuojelukomiteoiden perustamista muiden muassa kouluihin. Plan jatkoi myös yhteistyötään Zimbabwen valtakunnallisen lastenpuhelimien kanssa.

Kohokokohdat

52 878 lasta on rokotettu tuhkarokkoa vastaan Bulawayossa.

15 437 ala- ja yläkoululaista on saanut taloudellista tukea opiskeluunsa.

7 403 maanviljelijää on saanut koulutusta.

Terveys

Vuoden 2010 saavutuksia

2 763 aliravitulle lapselle hoitoa

250 lapselle ja nuorelle aids-lääkitys

1 940 käymälää rakennettu

Tendai-tyttö toipuu aliravitsemuksestaan

Josephine on lähes kaksivuotiaan Tendai-tytön äiti. Hän teki pitkää päivää peltotöissä auringon paahteessa ja sai palkaksi muutaman litran maissijauhoa. Se ei riitä kasvavan lapsen ravinnoksi, ja pian Josephine huolestui tyttärensä heikosta terveydestä – eikä syyttä. Josephinen asuinseudulla Chipingessä lapset kärsivät useimmin ja vakavammasta aliravitsemuksesta kuin missään muualla Zimbabwessa.

Onnekseen Josephine pääsi Tendain kanssa Planin tukemaan terveysohjelmaan, jossa turvonnut ja selvästi proteiinipuutosta poteva tyttö sai lisäravintoa ja muuta tarvitsemaansa hoitoa.

Yksipuolisen ravinnon lisäksi lasten aliravitsemus johtuu vanhoista perinteistä. Vanhemmat uskovat, että kyse on noituudesta ja vievät lapsensa terveydenhoitajalle vasta viime

hetkellä ennen kuolemaa. Kaikki eivät myöskään tiedä, että hiv/aids aiheuttaa aliravitsemusta.

”Poikani saa nyt hoitoa aidsiin ja aliravitsemukseen. Nyt hän taas jaksaa leikkiä”, kiittelee ravitsemushoidossa toipuvan pojan isä.

Koulutus

Vuoden 2010 saavutuksia

30 maalaus- ja askartelupakettia esikouluihin

746 oppikirjapakettia ala- ja yläkouluihin

Ntando selviytyy peruskoulun päättökokeesta tukiopetuksen avulla

Pari vuotta sitten Zimbabwen opettajat vaativat lakkoilemalla parempaa palkkaa ja työoloja. Koulut olivat suurimman osan aikaa kiinni, joten lapset jäivät entisestään opinnoissaan jälkeen. Varsinkin seitsemäsluokkalaiset menettivät mahdollisuutensa selviytyä päättökokeestaan ja siten jatkaa opintojaan yläkoulussa.

Myös 13-vuotias Ntando Kwekwen alueelta oli huolissaan tulevaisuudestaan. Huoli kuitenkin väistyi, kun Plan käynnisti elokuussa 2009 kymmenen päivän tukiopetusjakson yhteensä 20 peruskoulussa.

”Ylimääräinen kertaus auttoi minua selviytymään seitsemännen luokan päättökokeesta”, Ntando kiittelee.

Nyt hän jatkaa opintojaan yläkoulussa. Silobelan ja Zhomben alueella Plan täydensi myös opettajien ammattitaitoa.

”Tähän asti on ollut eroja siinä, mitä me olemme opettaneet ja mitä tutkinnossa on oppilailta vaadittu. Nyt osaan paremmin valmistaa oppilaitani päättökokeeseen”, kertoo peruskoulun opettajien koulutukseen osallistunut Sicelo.

Lasten suojelu

Vuoden 2010 saavutuksia

71 lastensuojelukomiteaa perustettu

82 siirtolaislapselle koulutus- ja toimeentulotukea

Lapsiirtolaiset saavat apua kotiinjäämiseen

Chiredzin alueella asuva shangaan-heimo pitäytyy tiukasti omissa perinteissään. Tytöt avioituvat 12-vuotiaina ja pojat miehistyvät 15-vuotiaina. Monet hylkäävät myös koulun ja lähtevät etsimään Etelä-Afrikasta parempaa elämää.

”He kulkevat hiljaisia reittejä välittäjien matkassa. Usein heitä hyväksikäytetään henkisesti, fyysisesti ja seksuaalisesti. He voivat päätyä myös villieläinten syömiksi”, kertoo Planin Chiredzin alueen työntekijä Vincent Muzenda.

”Etelä-Afrikassa he yrittävät rajan laittomasti, ja siksi viranomaiset palauttavat heidät usein takaisin. Perillä he voivat myös joutua muukalaisvihamielisten hyökkäysten uhreiksi. Kaikki ne ovat lapselle pelottavia kokemuksia”, Muzenda jatkaa.

Plan on tukenut lapsiirtolaisia tarjoamalla heille ammat-

tikoulutusta sekä kasvattivuohia, jotta heillä olisi toimeentulomahdollisuuksia kotiseudullaan. Plan edistää myös muutoin shangaan-heimon lasten oikeuksia ja järjestää aids-orvoille viikon pituisia kuntoutusleirejä.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Zimbabwessa nykyiset hankkeet jatkuvat vuoteen 2012 asti. Tänä vuonna Plan panostaa koulutuksen laatuun, sanitaatioon ja kestävään ruokaturvaan.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Zimbabwessa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraitio 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

